

Buk pa Daniel - Namba 102

Keto iye ma gin adek pa Lakwena: Yaro woko kit ma tye ka timo me janabi

Jeff Pippenger

2024-02-29

Kit abicel pa Elija mako ikom wac, lalam, ki movimenti i kare me kwere pa Lubanga ma ki timo, ma cako i cik me Sande i United States ki mede nyo otyeko kare me temo. Kwere pa Lubanga ma ki timo medo tek, cako ki ikare ma kwere pa Lubanga ogubu kwede kica, nyo otyeko i cawa ma kwerne ogwot pe ki kica i bal abicaryo me agiki.

Ket ma adek pa Lakwena ma yubo wot pi Lakwena pa Lagam, loco i kom kwena, Lakwena kede dul me lonyo i kare me loro pa yaro me penyo pa Lubanga, ma nyutu kare me keto cal pa jo 144,000. Kare eno otum i cik me Sande ma bino nining i Amerika me Kacel, ma en aye kare ma yaro me timo pa Lubanga ocake.

Yowana Omubatisa opango yo pi Kiristo, Lakwena me Kica, me moko kica i tyeko pa Daniel 9:27. Ka otime kamano, bene opango yo pi Kiristo me bino pire tek i Hekalu pa En ki yweyo lutino pa Lewi, ma En otimo i acaki ki i agiki pa tic pa En me mwaka adek ki nusu. Yweyo pa Hekalu me kom piny obedo alama pa tic pa En me yweyo Hekalu me cwiny pa gin ma kilokogi calo lutino pa Lewi.

Tic ma pe ki alama ma En otime me yweyo Tempu obedo tyeko piny lok me laporofeta; ka En otyeko tic eni i Yohana pot buk aryo, 13–22, Lacwinya Maleng omiyo laremi oparo but me Coc Acoya ma Macon ma obedo but me tic pa En me yweyo ki kwanyo woko laremi me tyeko piny Malaki pot buk adek.

I i coc pa Jon, Kristo onongo onyutu ni ka gikwanyo piny Hekalu pa ringe, En bi wero odoco i nino adek. Lok me kwede kwede joo Yawudi ma gicako kwanyo omedo waco ni yiko odoco me Hekalu ma atir, ma Herod otyeko timo, ma bene otum i cawa eni keken, omako cawa 46. Yesu onongo tye ka yubo maleng lacam pa En ki apim me cik acel ma ocwako kwede lok me lanen, ma Yesu otyeko oketo i iye Lok pa En, ki tic pa malaika, Lamo Maleng, kede lunen.

En omiyo kit me porofetik me nyutu ni gin ma ki neno i wang nyutu gin me tip. En oketo lagony me porofetik pa namba “46”, calo simbol pa temple. “46” obedo nining pa ceng ma onongo Mose obedo i got, ka keno cik pi temple. “46” en nining pa kromosom ma gicweyo temple pa dano. “46” en nining pa higa (1798–1844) ma otyeko timo i dwogo temple me tip, ma onongo kigoyo piny ki paganism, dok lacen ki papalism.

Yweyo aryo pa ot pa Lubanga tye ki kit me cal ma nyutu ni nino 3 calo higa 46. En tye ki cik ma waco ni lok ma pire keken nyutu gin ma pa Laroho. En obedo kacel ki opongo me lok me poko, ki kacel ki poko pa anyim. Yweyo aryo pa ot pa Lubanga nyutu adiera ma pe ki ngeyo maber ki dul acel, ento kityeko nyute bot dul mukene.

Kwero ariyo nyutu kare ma Kanisa pa Lubanga obedo oyubu kun dong ocwalo obedo “lunyodo me opok ma timo lacalo,” ma tye ka kwayo alama, atika ka alama tye ka poyo botgi maber; pien alama keken ma bi miyo en alama me golo piny ot pa Lubanga, ma bi dwogo kel malo i nino adek.

Otino pa nyoka, itwero nining, kun un tye marac, waco lok maber? Pien ki i mede pa cwinya tung okwaco. . . . Eka jo mo me lami cik ki Farisayu ogamo, gi waco ni, “Ladit, wan wamyero neno laraka ki i in.” Ento ogamo, owaco botgi ni, “Dul ma marac ki ma ocobo tye ka yubu laraka; ento pe bi miyo ne laraka mo, keken laraka pa laneni Yona. Pien macalo Yona onongo i iye pa ryek madit pi ceng adek ki otum adek; kamano bende Wod Dano obi bedo i cwinya pa piny pi ceng adek ki otum adek.” Matayo 12:34, 38-40.

Kit me poro weng magi ki nyutu iye tyeko-poko adek weng pa Lakwena pa Cik ma obino i cawa ma pe kigeno i ot pa Lubanga, calo ma otime i Yohana chapta aryo.

Pasika pa jo Yahudi obino macek, Yesu ocako wot i Jerusalem. En onen i ka maleng jo macuro ng’om kede dyang kede kwer, kede jo loko cente ma tye ka bedo. Ka otyeko cweyo lakweyo ki tol matino, onwegogi weng ki ka maleng, kede dyang, kede ng’om; ocwoco cente pa jo loko cente, obolo mesagi. Omiyo owaco bot jo macuro kwer ni, “Kwany woko gin man ki kany; pe i timo ot pa Wanna ot me cido.” Jopuonj pa en goparo ni kicoyo i Coc ni, “Kwon pa ot pa in otyeko amema.” Ci jo Yahudi ogamo, owaco bot en ni, “Alama ange inyutu wa, kun wa neno ni itimo gin man?” Yesu ogamo, owaco gi ni, “Buny ka maleng man, ka i nino adek an abi yaro ne dok acung.” Jo Yahudi owaco ni, “Ka maleng man onongo giyabo i mwaka 46; in ibiro yaro ne dok i nino adek?” Ento en onongo owaco pi ka maleng pa rwome pa en. Ka omiyo ocungo ki i joma otho, jopuonj pa en goparo ni onongo owaco gi gin man; kede gigeno i Coc, kede i lok ma Yesu onongo owaco. Yohana 2:13-22.

Lakwena me Muma myero oyweyo ki bene ocweyo woko lutino pa Levi calo "feza", ma nyutu Leb pa Lubanga, ki "zaabu", ma nyutu yie. Lakwena me Muma myero oyweyo lacare ne ki medo "yie"gi i "leb me janabi" ne. Leb me janabi man obedo pi yweyo, ento bene pi cweyo woko. Leb me janabi ne kare kene nyutu tem, ci ki leb me janabi ne, lutino pa Levi gicweyo woko i kare ma ka obino kacel i hekalu ne.

"En tye ki yweyo i cing pa En, ki En bino yweyo maber wang yweyo pa En, ki bino cango witi pa En i ogali." Matayo 3:12. Man obedo acel ikare me yweyo. Ki lok me adiera, opoko kityeko golo ki woko ki witi. Pien gi onongo ki liel tutwal ki bedo me yubo twero pa gi keken, pe gi yee yubu; ki pien gombo piny tutwal, pe gi yee kwo me kongo-wii, mapol gi odwogo woko ki Yesu. Mapol dong tye ka timo kamano. Cwiny dano tye ka pimo toni macalo kit ma lakwena ne kipimo i sinagog i Kapernaum. Ka adiera kicwalo i cwiny, gi neno ni kwo gi pe rwate ki dwon pa Lubanga. Gi neno poya me loko gi opong weng; ento pe gi tye ki cwiny me cako tic me kwanyo keni. Ka en aye, gi cwiny rac ka balgi ki nyutu woko. Gi yawo woko ki kum cwiny, macalo lakwena otyeko weko Yesu, ka gin ka woro, "Lok man tek tutwal; ngat ma twero winyo?" The Desire of Ages, 392.

Jogi “ma cwinye otemgi” i “Sinagōgi i Kapernaum” okwero ngeyo ni ka Kilisito owaco botgi ni myero gicamo ringre ne ki ginywako remo ne, bedo ni en tye ka tic ki ringre ne matime kwede me yaro adier pa laro-cwinya. En obedo nyutu kwede acel keken ma onywako ikom templo i Yohana

kabedo aryo. Ka kit ma ni gin ma tye matime bot angeo (ma pe-ruhani) okwako ki nyutu me ru hani kany obinongo “lok madit ma tek,” ma gin pe onwongo “winyo,” ne giyero weko ki wot pe gubedo ka woti ki en doki. Man otime i Yohana kabedo abicel, lok apar abicel (666), ma nyutu cik pa ceng me Jumapire ma piny bino cok coki, ma kityepo kwede i dwe Apar Ariyo abicel, 1844, ma kityepo kwede dok i lib pa Kalivari.

Ki kare meno, lupwony pa en mapol gi dwogo, ci dok pe gi woto kede en. Yohana 6:66.

I Yohana chapta aryo, Roho Maleng ne otero cwinya pa jopuonj mondo "giparo" lok me nabi ma nyiso "zeal" pa Lubanga, ki wach "zealous" en achiel keken gi "jealous" i Leb Heberu ki i Leb Gerika.

Luoro pa ot pa in ocamo an weng; kadok apoya pa jo ma gi apoyo in opoto i kom an. Zaburi 69:9.

Rwate me cwiny pa Lubanga, ma en cobo pa En, nyutu dul me kit pa Lubanga macalo Lubanga ma ocobo; cobo pa En nyutu piny i tyen me adek ki me angwen bot joma pe hero En. I Kitabo pa Yohana, muk me aryo, Jwii Maleng otero ni yiko maleng ma otimo ki Lacaki pa Yubu otime i tyen me angwen, me agiki; ento keken bene obedo ni gin mogo pa tyen me adek dong tye ka kapu pa tyen me agiki opong. Tyen eno obedo tyen ma otolo pa ling ma kii.

Mose obedo i rwom me cabit angwen, ci i kare eno, i ceng apar angwen abicel, onongo otye ka nongo lagam me cako keto ekaalu. I ceng meno, onongo otye ka nongo cik, ma i cik ma aryo nyutu ni keco pa Lubanga tye ka nyutu i cabit adek ki cabit angwen.

En owaco bot Abram ni, Ngeyo maber ni nyithinda mii gibibedo ludito i lobo ma pe gi lobo gi, kede gibitimogi tic; kede gibipoyo gi pi higa mia angwen. Kede bene piny en, ma gin bicitimogi tic, abi pimo ne; ci cokki gibidwogo woko ki jami madwong mapol. I wot bot kwaro mii i kuc; gibikwanye i higa mapol maber. Ento i dul ma angwen gibidok bino kany doki; pien kek me Amoraiti pud pe opong. Genesis 15:13-16.

I cawa agiki pa Iserael me con, kityeko cweyo ot pa Kanisa pa Kikrisitiani, ma Pita owaco ni “ot me Cwiny.” I bur me gin meno, Lubanga oneno gera pa En aryo, ikare ma i yen cwiny pa En oyweyo ot. I mwaka 1844, Lubanga otyeko cweyo ot me Cwiny pa jo Millerite, ki dok cen ocwalo woko jo ma kiyiko con. I bur me gin en, Lami me Kica obino oyoto i 22 me Okitoba, 1844.

Bino pa en ne kiyubo kede tic pa William Miller. Ka jo Protestant ki jo Millerite dwogo cwe i 22 October, 1844, dul aryo ne giyaro. Yaro pa jo Protestant obino ikare me agiki, ka malaika acel obino i 1798. Ka kwena ma ononge me “yeyo ki poko” nyithin pa Levi kiketo maber i 1831, yaro pa jo Protestant ocako ka kwena pa malaika acel omiyo twero i August 11, 1840. I April 19, 1844, jo Protestant pe gicon yaro, kendo gubedo nyiri pa Babylon.

Ci lacar ma aryo obino, ki yie pa jo Millerite bende otime; yweyo kede poyo otyeko. Ka kwena pa lacar ma aryo onongo omako twero i ducu me kambi i Exeter i Dwe August, ceng apar aryo tung’ i ceng apar abiro, temo me poko jo Millerite wic maber ki jo Millerite wic marac otyeko.

Gin ma opiro jo ma tye ki ngec ki jo ma pe tye ki ngec en obedo mafuta, ma obedo kwena me laco pa Kwac pa Odii. Ka malaika pa adek obino i October 22, 1844, ot pa Lubanga dong kityeko cweyo (i mwaka 46). I kare eno, Lakwena pa Rwate obino copo i ot pa En.

Bino pa Kirisito macalo jadolo wa madit i kabedo ma maleng madit loyo, pi yweyo pa kacel, ma kinyutu i Daniel 8:14; bino pa Wod pa Dano bot Ladit pa Cawa Mapol, macalo kit ma kinyutu i Daniel 7:13; kede bino pa Rwot i kacel pa En, ma Malaki onongo opoko pi en, gin lok me nyutu pa gono acel keken; ci bene, en kinyutu calo bino pa lawot me nyom i nyome, ma Kirisito otyeko nyutu i loc me por pa nyako maleng apar, i Matayo 25.

I kare meno Lakwor pa Laloc ocalo tic me yweyo kacel ki jweyo jopuonj pa Millerite, ma ki nyutu i Buk Malaki, pot buk adek, ni gin wodi pa Lewi.

Jo mapol ma goceto woko me nongo Laco me Nyako i kare me ngec pa malaika ma acel ki ma aryo, gibalo ngec ma adek, ngec me tem ma agiki ma gityeko miyo i piny weng, ki kadong bene kabedo ma macalo kamano gin bityeko keto ka kityeko timo lwongo ma agiki.

Gin acel acel weng ma i tamitam man myero gipweny maber ki paro tutwal. Nyakoke ma pe obedo ki laco ma lagam, onyo nyakoke ma pe obedo ki laco ma apidi, aye ginyutu wa. Review and Herald, October 31, 1899.

I August 11, 1840, ka lok pa malaika ma acel o doko tek tutwal, jo mapol odonyo i dul pa Millerite. Eci dong, i April 19, 1844, boka madwong oweko dul meno. I October 22, 1844, neno ma gineno con tye ni pirim pirim ngat abic apar gidonyo ki yie i Kabedo ma Maleng Tutwal. Ka wamii wii ni namba en pirim pirim ngat abic apar ma i acaki gilowo ler pa malaika ma adek, tyen bedo ngo ka ginyutu wa ni “mapol” ma otyeko yaro lok pa malaika ma acel ki ma aryo, “okayo pa adek—lok me temo ma agiki”?

Lakwena pa Dogola obino otum woko i Yekalu pa En, ci oyabo lera pa kabedo maleng ma i polo, ci lok pa malaika ma adek bot jo 50 ma gilubo yore odonyo i temo pa malaika ma adek; ento i acaki gi oyabe woko. Poto cwinya pa gi i cawa eno obedo madwong loyo poto cwinya pa acaki, ento wa omino ki ngec ki bot Sister White ni, poto cwinya pa gi pe obedo madwong calo pa lupwony oko ki cal.

I lok me con aryo ma kitye ki rwate, Kirisito oyabo lokne me porofeti bot joma ma gicoyo, ci paka i mwaka 1850, Sister White owaco ni ginyuto ne ni Rwot i kare meno tye ka ogwero lwetne dok me cobo jo pa en.

Ceng 23 me September, [1850], Rwot onyuye an ni ocweyo lwete ne dok me aryo me dwogo otir pa jo ne, ki ni myero tic obed odogi aryo i kare man me coko. I kare me yubu Israel ogono ki ocopo; ento kombedi i kare me coko, Lubanga obino yub jo ne kede obino lorogi. I kare me yubu, kit ma ki timo me yaro adieri onongo romo manok keken, pe otimo gin mapol; ento i kare me coko, ka Lubanga oketo lwete ne me coko jo ne, kit ma ki timo me yaro adieri bino timo gin ma kimito kwede. Jo weng myero obed kacel ki rwatek i tic. An oneno ni obedo kwero pi ngat mo cwalo kare me yubu macalo amia me loyo wa kombedi i kare me coko; pien ka Lubanga pe otimo mapol bot wa kombedi calo ma otimo con, Israel pe bino cok dok keken.

Obedo mite kacel ni adieri myero ki coc i pepa, calo ka ki kube. Review and Herald, Novemba 1, 1850.

I bot Musalaba, latic pa Yesu kicwalo gi i yabu; i kare en, ceng adek lacen, En ocako rwoko latic pa en ma kicwalo i yabu. Calo kure adek lacen inge ki agiki me mwaka 1844, Kiriisto ocako rwoko adwogi pa en ma kicwalo i yabu. I kare en En otelo jo pa en me cako tic me golo pot-buk, kede me golo tebul pa Habakkuk ma me aryo, ma kicweyo i agiki me mwaka 1850; eka kicako cato ne i Pot Buk Review and Herald, i dwe me January me mwaka 1851.

Cal me 1843 ne obedo nyutu ma i rwome pa kwena mane oyweyo Yekalu ma kiketo i kare me gin mukato pa kwena pa malaika me acel ki me aryo. Kun obino malaika me adek, Lubanga ne onongo omero me tyeko tic pa En ki omiyo jo pa En odwogo i gang; ento gi orwenyo calo Israel me con, kede Israel me con ki Israel me kombedi dong kicikogi me wot-wot i kunu piny. Ka jo Adventist ma con gi oyaro lum pa malaika me adek gilubo iye i yie, kun giketo piny nyutu ma i rwome pa kwena pa gi, ma en cal me 1850, gubedo ki twero me kelo dwogo me aryo pa Yesu ki odwogo gang. Ento kicikogi me dwoko gin mukato pa Yosua ki Kalebu, kede ngeny apar ma pe gi yie.

Ka Jo Adventist, inge pi kweko cwiny madit i 1844, onongo gimako yiegi matek ka gikwongo woto kacel i timo pa Lubanga ma oyabo, kinongo kwena pa Malaika adek, ki i teko pa Ro Maleng giyubu ne bot piny weng, onongo gineno konyo pa Lubanga; Rwot onongo otimo matek kwede temo gi; tic onongo otyeko; ki Khristo onongo obino con me kawo jogi i pyemgi. Ento i kare me kweyo yie ki pe ngec ma orwenyo kweko cwiny, jo ma geno obino mapol onongo giweyo yiegi. Kamano, tic onongo gigeno, kacel piny onongo otye i nino. Ka Jo Adventist weng onongo gibedo kacel i cik pa Lubanga ki yie pa Yesu, rek wa onongo obed mapat tutwal! Evangelism, 695.

Yohanna Bapitiisita ki William Miller oyubu yo pi Kirisito obino matwal me opoko jo ma bicwalo lok me waraga, i twero pa Roho Maleng, bot piny weng. Jopwony pa Kirisito ogamo ticgi, ento kacako pa Adventizim pe ogamo. I 1856 gi opoto i kit pa Laodikea, gikwere liech ma i anyim pa "seven times", ci i 1863 gi ocako yo me goba ma yweyo malo malo nyaka i cik me Sunday ma bino cok-cok. Goba me 1863 onongo kicoyo ne ki cal pa goba pa jo apar ma kicwalo gi me yinyo piny. I agiki me higni 40 me ywayo piny i lobo ma pe ki bedo, Isirayel ma con kikelo gi dok i temo acel keken, me miyo cal ni Isirayel me kombedi bino dok i temo me cako.

Kun pa laroto apar i Kadesh, otyeko dok time i Kadesh ki lacen me mwaka 40. Kun pa laroto apar ma okelo mwaka 40 me wot i pango, ma tye calo kun pa 1863, ka Isirayeli me kombedi okelo wotgi kene i pango pa Laodicea. I agiki me mwaka 40, ki kel Isirayeli me con dok i Kadesh, ma nyutu ni tem ma oyweyo Millerite Adventism i kun pa 1863, myero oditimo odoco ka Laloc pa Singruok dok bino ki piny te i Hekalu pa En odoco.

Wa bino mede ki pwonye man i coc ma anyim.

I agamo Gilead ki Bashan, ne tye jo mapol ma opoyo gin ma maromo mwaka 40 con otime i Kadesh, ma okelo Israel i wot madwong i cwer. Gineno ni dwoko ngec pa jo ma odonyo me nyutu piny ma kicweno bot Israel, obedo atir i jami mapol. Gweng gubedo gicobo ki rwak, ki gindit tutwal; kede bene gikwoo ki jo madong' tutwal, kun i paro kwede Jo Ibrani nen calo jo

matin-otin keken. Ento kombedi gineno ni bal matek pa kwaro-gi en pe geno twero pa Lubanga. Man keken ne ogengo-gi ki donyo i kare acel i piny maber.

I con, ka gi cako me donyo i Kanaan, gin ma gicako timo ne obedo ki peko manok loyo calo kombedi. Lubanga ne ogamo bot jo pa En ni, ka giben obed i dwone, En obi wot i anyimgi ki obi lwenyo pi gi; kacel, obi cwalo odii ma balo me koyo woko jo ma obedo i piny. Lworo pa pinye pe ocwake i weng, ki kityeko telo yore manok kende me cege wotgi. Ento kombedi, ka Rwot oloro Israel me wot anyim, myero gidhi anyim me tuko gi ludiro ma gitye i cing ki ma tek, ki myero gicwal lweny ki lwak madwong ma kiloko maber, ma gityeko telo yore me gengo cabegi.

I lwenygi kwede Og ki Sihon, kikelo jogi i tem acel keken ma ladiigi onongo pe odong kwede, ki pire tek. Ento tem eni kombedi obedo matek maloyo lube ki kare ma Lubanga omiyo Israel cik ni wot anyim. Gik ma tek ma tye i yoregi o medo mapol kop i kare ma gi ogengo wot anyim ka kigamo gi ni timo kamano i nying Rwot. En macalo kamano ni Lubanga pud temo jogi. Ka pe gi duro i tem, eno dok kelo gi i tung acel keken; i kare me aryo tem obino macok ki gi, obedo matek maloyo ma ocakke. Man medo mede nyaka gi duro tem, onyo, ka gi pud ngolo cwinya, Lubangaokwanyo woko ler pa en botgi ki oweko gi i ngut. Patriarchs and Prophets, 436, 437.